

Duo-interview met
BWP-awardwinnaars
Tom De Craene en
Maarten Van Waes

“Er gaat niets boven je fokproduct in de ring aan het werk zien”

Tekst: Arnout Coppieters | Foto's: Arnout Coppieters en Dirk Caremans

De zon schijnt breeduit boven het Oost-Vlaamse Melle, vlakbij Gent, als we het erf van Stal Den Bisschop oprijden. De transformatie van voormalige koeienboerderij naar modern paardenbedrijf is bijna voltooid, getuige daarvan de fonkelnieuwe stal die al in vergevorderde staat van voltooidheid verkeert en die waarschijnlijk dit jaar nog in gebruik zal genomen worden. Stal Den Bisschop is onze uitvalsbasis voor een uniek dubbelinterview met de meest recent gehuldigde BWP-fokkers van het jaar: Tom De Craene en Maarten Van Waes. Al moet gezegd worden dat die vlag de lading misschien niet helemaal dekt. Beide heren kunnen immers rekenen op minstens even toegewijde vrouwen, Ines en Latonya om al dat fokkerijgeweld in goede banen te leiden.

“Z o'n award is natuurlijk een leuke erkenning”, opent Tom De Craene, winnaar van de BWP Award, sponsored by KBC, als Fokker van het Jaar. “Het is een bevestiging dat je goed bezig bent, maar het vervangt natuurlijk niet het hele gebeuren in de piste. Het is daar dat de presta-

ties geleverd worden die aanleiding geven tot de award en het is iets waar ik ook oprecht van kan genieten. Het moet trouwens gezegd worden dat ik deze award nu misschien wel gekregen heb, maar eigenlijk is het een award voor Stal Den Bisschop en daar heeft mijn vrouw Ines een minstens even groot aandeel

in als ikzelf.” Dat is een visie waarin Tom De Craene bijgetreden wordt door Maarten Van Waes, winnaar van de BWP Young Breeder Award. “Het is absoluut een eer om uitgeroepen te worden tot Jonge Fokker van het Jaar, maar ik besef ook dat ik veel geluk heb gehad. Ik fok amper een veulen om de twee jaar. Igor

was een toevalstreffer, maar dat neemt uiteraard niet weg dat ik met volle teugen geniet van zijn prestaties en alles wat erbij komt kijken.”

Het belang van de fokker

Hoewel ze misschien niet altijd even hard naar waarde geschat worden, liggen fokkers aan de basis van alles wat met hippisch sport en spel te maken heeft. Zonder fokkers is er immers geen sport mogelijk, op geen enkel niveau. Bovendien heeft de recente exponentiële groei van de paardensportsector in België een belangrijke economische weerslag. Maar ook die groei is moeilijk zonder fokkers, weet Tom De Craene. “Zonder dat ze het misschien beseffen, liggen fokkers absoluut aan de basis van alles, aan de basis van een hele economische keten die in gang wordt gezet door de geboorte van een veulen. Dan denk ik bijvoorbeeld aan de trailer die aangekocht wordt, waarbij de fokker opmerkt dat zijn bestaande auto misschien net iets te licht is om een aanhangwagen met paard te vervoeren. Vervolgens schaft de fokker ook een nieuwe auto aan. Het gaat ook over de hippische verzekeringen die tegenwoordig steeds vaker afgesloten worden om fokproducten of embryo's te verzekeren tegen ongelukken en ga zo maar door. Zonder fokkers, geen paardensport.”

Een lange weg met gezondheid als basis

Nochtans is de weg van bevruchte eicel tot sportpaard bijzonder lang, beseft ook Maarten Van Waes. “Er kan zo veel gebeuren in elk mogelijk stadium, dat het al een half mirakel is dat een paard tot in de topsport geraakt. Met Igor bijvoorbeeld, hebben we veel geluk gehad. Hij is het enige veulen van de merrie Tinica (v. Nabab de Réve). De merrie geraakte moeilijk drachtig en heeft bovendien ook een aantal keer verworpen. Geen idee dus wat de stam verder nog allemaal had kunnen bren-

gen, want ook grootmoeder Inica (v. Gibraino) heeft slechts twee veulens op de wereld gezet, waaronder Tinica. Dus daar begint het al mee. Een merrie uit een goede stam of met goede genen, moet al drachtig geraken of een levend veulen op de wereld zetten. Dat is stap één.”

Moederstam zo belangrijk

Dat brengt het gesprek naadloos op het belang van de moederlijn. “Dat belang kan niet onderschat worden”, aldus Tom De Craene. “Het is natuurlijk een huizenhoog cliché, maar dat is omdat er zo veel grond van waarheid in zit. Paarden krijgen heel erg veel mee uit de moederlijn. Als de merrie gemakkelijk naar de overkant springt op souplesse en vermogen, dan is de kans groot dat de nakomelingen die je eruit fokt op z'n minst iets van die kwaliteiten meekrijgen, ongeacht de hengst die je gebruikt. Daarmee wil ik absoluut niet gezegd hebben dat enkel de bekende, reeds goed doorgefokte stammen topaarden kunnen voortbrengen. Sommige stammen zijn simpelweg minder wijdivertakt of door omstandigheden minder in de aandacht gekomen, maar geven eveneens kwaliteit. Voor mezelf denk ik dan spontaan aan de stam van Ida vd Bisschop (v. Kashmir van Schuttershof). De moeder van Ida, Ode de Bellevue, was een Papillon Rouge-dochter die eigenlijk uit een stam kwam waar nog weinig over geweten was. De merrie was hier zonder echte referenties beland. Het is omdat ik zelf eens in het zadel gekropen ben en voelde dat het wel een apart paard was, dat we ermee gaan fokken zijn. Gelukkig dat ik toen af en toe zelf nog eens op een paard klom, anders was Ida waarschijnlijk zelfs nooit geboren,” lacht Tom.

Paarden die top presteren bij LRV, zijn paarden met kwaliteit

Ook Maarten Van Waes bevestigt het belang van de merrie. “Met Tinica sprong ik zelf klasse Zwaar LRV en het was een paard dat er

eigenlijk best simpel over heen sprong. In het begin moest ik als ruiter nog heel wat bijsturen, maar na verloop van tijd, was het eigenlijk de merrie zelf die het parcours sprong en mij meenam in het zadel.” Beide gesprekspartners zijn het er dan ook over eens dat paarden die top presteren op het hoogste niveau binnen LRV, paarden met veel kwaliteit zijn. Tom De Craene vult aan: “Als je rekent dat zo'n paard misschien een keer, maximaal twee keer per week getraind wordt, voor de rest vaak op stal of op de weide staat, maar vervolgens wel op zondag vooraan staat in de prijsuitreiking, dan heb je een goed paard. Zo simpel is het. Dat beseffen ook de grote paar-

Hoewel ze misschien niet altijd even hard naar waarde geschat worden, liggen fokkers aan de basis van alles wat met hippisch sport en spel te maken heeft.

denhandelaren, die steeds vaker op de landelijke wedstrijden komen scouten in plaats van naar de grote(re) wedstrijden te gaan waar er al professionele of semi-professionele ruiters actief zijn. Eenzelfde verhaal bij de SBB Competitie voor Jonge Paarden waar minstens even veel enthousiasme is op en naast het paard als bij de wedstrijden van de Klassieke Cyclus. Merries die klasse Zwaar LRV gelopen hebben, zijn alleszins zeker de moeite waard om in te zetten in de fokkerij.”

vervolg op pagina 8

Het meest succesvolle fokproduct van Maarten Van Waes:
Igor: Emerald van 't Ruytershof x Nabab de Reve.

Jonge hengst vs bewezen vererver, afhankelijk van het doel van de fokker

Eens de keuze is gemaakt om een merrie in te zetten in de fokkerij, blijft de vraag welke hengst de voorkeur geniet. Grofweg vallen de hengsten onder te verdelen in de categorieën "jonge hengst" en "bewezen vererver". Geen van beide categorieën verdient de absolute voorkeur volgens Maarten Van Waes en Tom De Craene. Laatstgenoemde verduidelijkt dat het afhangt van het doel van de fokker. "Wanneer je als fokker een commercieel veulen wil fokken dat bijvoorbeeld op een vei-

ling eenvoudig verkocht geraakt, dan is het aangewezen om voor een bewezen vererver te gaan. Vaak is de moederlijn dan zelfs van ondergeschikt belang voor de koper, hoewel het tegendeel waar is. Ik zou altijd opteren voor het veulen van een minder bekende of minder bewezen vader uit een fenomenale moederlijn dan voor een veulen van een bewezen vererver uit een mindere moederlijn. Helaas gebeurt op veilingen vaak het tegenovergestelde. Dat heeft ook te maken met het feit dat er veel "nieuwe" mensen zich in de paardensport aan het inwerken zijn, mensen die nog niet heel veel voeling hebben met de

Als ik de keuze heb tussen een jonge hengst of een bewezen vererver en ik acht de kans groot dat de jonge hengst nog beter gaat worden dan zijn vader, zowel in de sport als in de fokkerij, dan kies ik altijd voor de jonge hengsten. De sport is ook zodanig veranderd de laatste jaren, dat je vooruit moet blijven denken.

Merries die klasse Zwaar LRV gelopen hebben, zijn zeker de moeite waard om in te zetten in de fokkerij.

fokkerij en die zich soms nog een beetje bekijken op een grote naam. Dat kan meevallen, maar dat kan ook tegenvallen. Als ik de keuze heb tussen beide categorieën en ik acht de kans groot dat de jonge hengst nog beter gaat worden dan zijn vader, zowel in de sport als in de fokkerij, dan kies ik altijd voor de jonge hengsten. De sport is ook zodanig veranderd de laatste jaren, dat je vooruit moet blijven denken. De veulens die nu geboren worden, zijn in het beste geval de paarden die binnen tien jaar op het hoogste niveau in de sport lopen. Dan moeten we toch opletten dat we niet achteruit gaan fokken door steeds maar weer die oudere, weliswaar bewezen, hengsten te blijven gebruiken. Uiteraard zijn er een aantal uitzonderingen op die regel, maar in principe zouden de jonge hengsten een verbeterde versie van hun vader moeten zijn en dus pleit ik absoluut voor het gebruik van jonge hengsten, zeker als je de mogelijkheid hebt om het paard langer aan te houden. Eens ze goed springen, wordt de afstamming van ondergeschikt belang. In de sport gaat het erom dat de paarden het doen, hun genetica wordt dan van ondergeschikt belang. Enkel voor embryo- en veulenvetelingen speelt de naam van de vader een uiterst belangrijke rol." Dat ziet ook Maarten Van Waes: "Ik spreek nu voor mezelf als particuliere en zeer kleinschalige fokker, maar ik zie er absoluut geen graten in om een jonge hengst te gebruiken als ik die geschikt acht voor mijn merrie."

Nederland: meer gebruik van jonge hengsten

Een paar keer gedurende het gesprek wordt de parallel getrokken met de Nederlandse fokkers, die wel veelvuldig gebruikmaken van jonge hengsten. Meer zelfs, de meest dekkende hengsten in Nederland zijn jonge vaderdieren. "Ik vind dat best een positieve tendens", vertelt Tom De Craene, "het zal toelaten om sneller te oordelen welke hengsten zich goed vererven en welke niet. Uiteraard kan je de bal dan ook eens mis slaan. Zo hebben ze bij onze Noorderburen al wel eens veel dekkende jonge hengsten gehad, waar later niets van terechtgekomen is, niet in de sport, maar evenmin op vlak van nakomelingen. Maar het tegendeel kan ook waar zijn en dan ben je met een jonge hengst meteen een heel aantal stappen vooruit. Het probleem is

alleen dat een jonge hengst veel kansen moet krijgen. Ines en ik hebben het al vaak over dit onderwerp gehad en we zeggen altijd dat een jonge hengst in zijn eerste jaargangen toch minstens 50 veulens moet geven om kans te maken om op latere leeftijd een vererver te kunnen worden. Tussen geboorte en topsport kan er nog zo veel gebeuren, dat je minstens 50 geboortes nodig hebt om enkel nog maar aan een representatief aantal nakomelingen in de sport te komen. Het is daar dat het schoentje voorlopig wringt, want in België zijn er op dit moment zeer weinig jonge hengsten die dergelijke aantallen voortbrengen. Het is dus afwachten wat dat gaat opleveren."

De invloed van de hengstenhouder

Dat de Belgische fokkers vaker hun toevlucht nemen tot bewezen hengsten, wordt onder meer ook gevoed door het massale aanbod aan gekeurde hengsten, weten ook onze gesprekspartners. "Vroeger bepaalde de hengstenhouder eigenlijk alles. Hij had een vast cliënteel en vaak ook een vast stamboek waarin zijn hengsten gekeurd waren. Vervolgens bracht de hengstenhouder zijn hengsten aan de man en gaf hij de fokkers, veelal boeren, meteen ook nog dekadvis. Dat was nuttig, want de hengstenhouder kende zijn hengsten natuurlijk door en door en had ook een goed zicht op de goede en minder goede eigenschappen van de hengst. Dat had als gevolg dat eigenlijk alle hengsten veel nakomelingen voortbrachten en bijgevolg deed de natuurlijke verervingskracht van die hengsten hun werk. De goed verervende hengsten kwamen als het ware vanzelf bovendien. Nu worden er evenwel zo veel hengsten goedgekeurd dat het aan de fokker is om te bepalen welke hengsten veel dekken en welke niet. Dat is niet per se slecht, maar dat zorgt er wel voor dat het de komende jaren erg moeilijk gaat worden om nog topvererfers te vinden zoals we die nu kennen. Per slot van rekening hebben alle hengsten die hoog staan op de verscheidene rankings heel veel merries gedeukt, ook in hun eerste jaren."

Opletten voor bloedvernaauwing

Maarten Van Waes vult aan. "We moeten ook opletten met de bloedvernaauwing in de springpaardenfokkerij. In de dressuur zijn ze er al langer attent voor, maar ook bij de springpaarden moeten we opletten dat er niet in elke lijn al Diamant de Semilly, Darco, Heartbreaker, Cornet Obolensky en ga zo maar door zit. Ik ben er zeker van dat er ook uitstekende vererfers zitten tussen de niet zo voor de hand liggende namen." Al is Tom De Craene het daar niet helemaal mee eens. "Ik heb liever twee keer Darco in de lijn, dan een hengst die minder goede zaken heeft gedaan in de fokkerij, maar ik ben het volmondig met Maarten eens dat er best wat gediversifieerd mag worden. Fokken blijft een beetje een moderschijsel, maar als fokker mag je best ook wel eens koppig zijn en voor je eigen, misschien minder voor de hand liggende, hengstenkeuze gaan."

Rijdbaarheid als prioriteit

Welke hengst je ooit kiest, cruciaal is dat er een rijdbaar paard uit voortkomt. "Niet elk paard komt terecht onder het zadel van een topruiter. Met Igor heb ik het geluk gehad dat hij ondanks zijn moeilijk karakter als jong paard al zeer opvallend was en bovendien ook nog eens afstamde van Emerald van 't Ruytershof. Dat wekte de aandacht van Axel Verlooy en zo is Igor bij Eurohorse terechtgekomen. Zelfs bij Eurohorse hebben ze heel veel geduld moeten hebben voor alle puzzelstukjes in elkaar vielen bij Igor. Het is nooit de eenvoudigste geweest. Stel dat het geen nakomeling van Emerald was, dan was hij misschien gewoon bij mij onder het zadel gebleven en dan liep hij gewoon LRV. Daar is uiteraard niets mis mee, maar het toont aan dat enkel de juiste genetica onvoldoende is om het te maken op het hoogste niveau. Waar je fokproducten terechtkomen, is minstens even belangrijk. En net omdat ze niet allemaal bij een topruiter terechtkomen, is rijdbaarheid iets dat absoluut niet uit het oog mag verloren worden. Als enkel een topruiter goed genoeg kan rijden om met je fokproduct overweg te kunnen, dan wordt het een moeilijk verhaal", aldus Maarten Van Waes.

Nooit te veel bloed

Ook Tom De Craene ziet rijdbaarheid als een van de absolute prioriteiten. "Een amateurruiter die voltijs werkt en als ontspanning in het weekend met zijn of haar paard op wedstrijd gaat, die heeft geen behoefte aan een te bloederig paard waar drie keer per dag mee moet gewerkt worden om te kunnen presteren in het weekend. Nee, die ruiter heeft een paard nodig dat rijdbaar is en met een absolute topinstelling. Daarmee wil ik niet zeggen dat de paarden geen bloed nodig hebben, ik zeg alleen dat een paard intelligent genoeg

moet zijn om zijn bloed aan te wenden voor goede zaken. Dat is volgens mij de sleutel. Onze kinderen zijn daarvoor een goede maatstaf. Een paard waar de kinderen graag mee rijden, daar zal ook de volgende ruiter nog graag mee rijden. Heb je daarentegen een tegendraadse die bij elke handeling moeilijk doet, dan is het snel afgelopen met plezier hebben. Dat is denk ik iets dat fokkers niet uit het oog mogen verliezen."

Opvolging verzekerd

Hij haalde het zelf al aan, maar sinds de kinderen van Tom en Ines zelf intensief paardrijden, worden sommige beloftevolle paarden al eens wat langer aangehouden. "Vroeger vertrokken bijna alle paarden op jonge leeftijd, nu staan hier al een vijftiental sportpaarden voor de kinderen. Vandaar ook dat we volop aan het uitbreiden zijn zodat we de sportstal een beetje afgescheiden kunnen houden van de fokkerij. Ik denk niet dat er veel zaken zijn waar we meer voldoening uit halen dan onze eigen kinderen op onze eigen fokproducten te zien rijden. Bovendien tonen ze ook allemaal interesse voor het fokkerijgebeuren, dus dat belooft." Ook voor Maarten Van Waes zit die periode er binnen afzienbare tijd aan te komen. "Vorig jaar mochten we alvast een ponyveulen verwelkomen voor mijn oudste dochter". De opvolging lijkt dus verzekerd. Schrijf de BWP Awardwinnaars van 2040 dus al maar op.

De opvolging lijkt verzekerd. Schrijf de BWP Awardwinnaars van 2040 al maar op ☺

"Gelukkig dat ik af en toe zelf nog eens op een paard klom, anders was Ida waarschijnlijk nooit geboren," aldus Tom De Craene over zijn succesvolle Ida vd Bisschop (Kashmir van Schutterhof x Papillon Rouge).